

Brussel, 6.9.2018
COM(2018) 612 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

over de evaluatie van Europeana en de te volgen weg

{SWD(2018) 398 final}

1. INLEIDING

In dit verslag worden de resultaten van de onafhankelijke evaluatie van Europeana als een Europees cultureel en digitaal innovatieproject geschetst, alsook de visie van de Commissie op de te volgen weg voor Europeana.

Dit verslag gaat vergezeld van het werkdocument van de diensten van de Commissie SWD(2018)398, dat nadere gegevens over de evaluatie van Europeana bevat.

1.1. Europeana

Europeana werd in 2008 gelanceerd als "De Europese digitale bibliotheek" om Europa's culturele erfgoed via één toegangspunt voor iedereen toegankelijk te maken. De ontwikkeling ervan werd in 2005 in gang gezet met een brief van zes staatshoofden en regeringsleiders aan de Commissie.

Sindsdien is de Commissie de coördinatie en integratie van de inspanningen van de EU-lidstaten om cultureel materiaal te digitaliseren en online toegankelijk te maken financieel en politiek blijven steunen¹. Deze inspanningen omvatten onder meer standaardisering alsmede het verbeteren van de interoperabiliteit en het bevorderen van de samenwerking tussen instellingen voor cultureel erfgoed in heel Europa. Europeana draagt bij tot de uitvoering van een aantal onderling verweven beleidslijnen, waaronder de digitale eengemaakte markt en Aanbeveling 2011/711/EU van de Commissie² en daarmee verband houdende conclusies van de Raad³. Daarnaast worden de lidstaten in het kader van Europeana opgeroepen om meer materiaal online te brengen en ervoor te zorgen dat digitaal materiaal voor de lange termijn worden bewaard.

Vandaag is Europeana **Europa's digitale platform voor cultureel erfgoed**, dat wordt gefinancierd als een goed uitgebouwde digitaaldiensteninfrastructuur in het kader van de Connecting Europe Facility (CEF, financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen)⁴ om:

---

¹ Op de [tijdslijn voor digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel erfgoed](#) wordt een overzicht gegeven van alle relevante initiatieven en beleidsdocumenten sinds 2005.

² Aanbeveling van de Commissie van 27 oktober 2011 betreffende de digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring (2011/711/EU) (PB L 283 van 29.10.2011, blz. 39).

³ Conclusies van de Raad van 10 mei 2012 betreffende de digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring (PB C 169 van 15.6.2012, blz. 5).

⁴ Verordening (EU) nr. 1316/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 913/2010 en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 680/2007 en (EG) nr. 67/2010 (PB L 348 van 20.12.2013, blz. 129).

- Europa's gedigitaliseerde cultureelerfgoedmateriaal online te brengen en de zichtbaarheid en het gebruik ervan over de grenzen heen in heel Europa te bevorderen;
- oplossingen te bieden voor de trans-Europese interoperabiliteit en toegankelijkheid van digitale bronnen van Europees erfgoed;
- de voorwaarden voor hergebruik verder te verbeteren en het gebruik van digitale culturele inhoud en metadata in andere sectoren, zoals de onderzoeks-, onderwijs-, toeristische of creatieve sector, te vergemakkelijken; en
- een meertalig, gebruiksvriendelijk toegangspunt tot Europa's rijke en gevarieerde erfgoed te bieden.

Europeana biedt momenteel toegang tot meer dan 51 miljoen items uit de collecties van meer dan 3 700 bibliotheken, archieven, musea, galerijen en audiovisuele collecties in heel Europa, via zijn hoofdportaal "Europeana Collections" (europeana.eu) en via de applicatieprogramma-interfaces (API's) van het platform. Europeana biedt diensten aan verschillende gebruikersgroepen, zoals:

- gegevenspartners (culturele instellingen die bijdragen leveren) en professionals op het gebied van cultureel erfgoed;
- eindgebruikers (iedereen die geïnteresseerd is in cultuur); en
- hergebruikers (professionals uit de onderzoeks-, onderwijs-, toeristische of creatieve sector).

De Europeana Network Association, met meer dan 1 700 professionals uit de cultureelerfgoed-, creatieve en technologiesector, ondersteunt de waarden en het werk van Europeana, wisselt beste praktijken op het gebied van digitalisering en standaardisering van metadata uit en bevordert deze praktijken, en stimuleert capaciteitsopbouw in de cultureelerfgoedgemeenschap.

Europeana draagt bij tot het behoud en de bevordering van de Europese cultuur in het digitale tijdperk en betreft daar alle EU-lidstaten bij. Het ondersteunt de doelstellingen van het Europees Jaar van het cultureel erfgoed 2018 om het delen en waarderen van Europa's cultureel erfgoed aan te moedigen, het bewustzijn van een gemeenschappelijke geschiedenis en gemeenschappelijke waarden te vergroten en het gevoel te versterken deel uit te maken van een gemeenschappelijke Europese ruimte. Europeana is de enige partner op het gebied van digitaal cultureel erfgoed van het Europees Jaar van het cultureel erfgoed 2018.

1.2. Een nieuwe Europese agenda voor cultuur

In haar op 22 mei 2018 gepubliceerde mededeling⁵ kondigde de Commissie "**volgende stappen voor Europeana**", Europa's digitale platform voor cultureel erfgoed, aan. Stappen die tot doel hebben Europeana verder te ontwikkelen als een pan-Europees platform dat de digitale transformatie van cultureel erfgoed mogelijk maakt en een belangrijk initiatief gericht op de democratische toegang tot cultuur. Samen met andere aangekondigde initiatieven, zoals het **netwerk van kenniscentra** om kennis over bedreigde erfgoedmonumenten veilig te stellen door grootschalige **digitalisering**, de op handen zijnde ontwikkeling van een **onlinebestand van Europese films** en het pan-Europese netwerk van **Digital Creative and Innovation Hubs**, zal Europeana bijdragen

---

⁵ Een nieuwe Europese agenda voor cultuur: COM(2018) 267 final, SWD(2018) 167 final.

tot de verdere bevordering, verspreiding en toegankelijkheid van de Europese cultuur en het Europese culturele erfgoed.

In dit verslag worden de resultaten geschetst van de onafhankelijke evaluatie waarom werd verzocht in de **conclusies van de Raad van 31 mei 2016 over de rol van Europeana voor de digitale toegang tot, de zichtbaarheid en het gebruik van Europees cultureel erfgoed**⁶ alsook de visie van de Commissie op de te volgen weg voor Europeana.

In antwoord op het verzoek van de Raad heeft de Commissie:

a) een **evaluatie van Europeana** uitgevoerd op basis van de vijf verplichte criteria (relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie, coherentie, EU-meerwaarde) van de richtsnoeren van de Commissie voor betere regelgeving⁷. De evaluatie heeft betrekking op zowel het onderliggende concept als de waarde van Europeana als een Europees cultureel en digitaal innovatieproject en omvatte een diepgaande evaluatie van de adequaatheid en levensvatbaarheid van de diensten die door Europeana als een digitaal diensteninfrastructuur worden geleverd in het kader van de CEF.

b) een analyse van mogelijke **opties voor de ontwikkeling van Europeana op middellange en lange termijn** uitgevoerd op basis van de resultaten van de evaluatie.

Er is een panel van vijf onafhankelijke deskundigen uit verschillende relevante deskundigheidsgebieden aangetrokken om de Commissie bij te staan bij de evaluatie van, en de vaststelling van richtsnoeren voor, de toekomstige ontwikkeling van Europeana. Een extern adviesbureau heeft een onafhankelijke studie uitgevoerd om de evaluatievragen en -methode te verfijnen, bewijsmateriaal te verzamelen (onder meer via deskresearch, casestudy's, interviews, benchmarking, evaluatie van de technische bruikbaarheid en analyse van de openbare onlineraadpleging) en de evaluatievragen te beoordelen in samenwerking met de deskundigen.

De Commissie heeft ook een 12 weken durende openbare onlineraadpleging in alle officiële talen van de EU gehouden. De openbare raadpleging omvatte een gerichte vragenlijst, met meer technische vragen, voor professionals en organisaties die ervaring hadden met de infrastructuur en het professionele netwerk van Europeana. De resultaten van de openbare raadpleging (op basis van 1 221 reacties) vormden een belangrijke input voor de evaluatie.

2. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN VAN DE EVALUATIE

De belangrijkste bevindingen van de evaluatie, op basis van de evaluatiecriteria, kunnen onder de volgende kopjes worden samengevat.

---

⁶ Conclusies van de Raad over de rol van Europeana voor de digitale toegang tot, de zichtbaarheid en het gebruik van Europees cultureel erfgoed (PB C 212 van 14.6.2016, blz. 9).

⁷ Stappenplan voor evaluatie: http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/plan_2016_55_europeana_evaluation_en.pdf.

2.1. Relevantie

In het algemeen is Europeana zeer relevant in termen van EU-beleid en -prioriteiten voor de onlinetoegankelijkheid en verspreiding van het Europese culturele erfgoed. Europeana is relevant voor instellingen voor cultureel erfgoed als platform dat de professionele uitwisseling van culturele en technologische expertise vergemakkelijkt.

Europeana heeft zijn doelstellingen op het gebied van het aantal items overtroffen, maar de relevantie en kwaliteit van zijn inhoud en metadata moeten worden verbeterd.

Europeana heeft een van de grootste digitale collecties ter wereld en is het enige pan-Europese platform in zijn soort dat toegang biedt tot beeld-, tekst-, geluids-, video- en 3D-materiaal uit de collecties van meer dan 3 700 Europese bibliotheken, archieven, musea, galerijen en audiovisuele instellingen. Europeana onderscheidt zich verder door het aanbieden van materiaal in een groot aantal talen (37 talen). De relevantie van Europeana voor het beleid en de prioriteiten van de EU werd hoog ingeschat.

Ten minste twee derde van de respondenten van de openbare raadpleging die Europeana gegevens verstrekten, gaf aan dat Europeana waarde voor hun organisatie heeft gegenereerd door publieksbereik, toegevoegde waarde voor inhoud en het vergemakkelijken van partnerschappen met andere culturele instellingen. Twee derde van de respondenten gaf aan dat Europeana belangrijk is voor het opzoeken en ontdekken van Europees cultureel erfgoed. De perceptie is dat de collecties van Europeana culturele kennis en het leren over cultuur bevorderen en dat de inhoud ervan gebaseerd is op betrouwbare bronnen.

Europeana heeft zijn doelstellingen op het gebied van het aantal items overtroffen, maar de relevantie en kwaliteit van zijn inhoud en metadata zijn een probleem. Hoewel een aantal acties zijn gestart om de kwaliteit van de gegevens te verbeteren, de gegevens verder open te stellen en waarde te creëren voor zijn partners, houden de belangrijkste problemen verband met de inhoud (bijv. in termen van geografische en thematische dekking, vertegenwoordiging van instellingen en de relevantie, het culturele belang en de culturele waarde van de inhoud) en de metadata (zoals het gebrek aan vertalingen, de kwaliteit en het detailniveau en inconsistenties of links die niet werken).

Problemen in verband met metadata hebben een negatief effect gehad op de algemene populariteit van de dienst en hebben de vindbaarheid van materiaal op Europeana alsmede het gebruik ervan beïnvloed. Een aantal negatieve reacties in de openbare raadpleging hadden betrekking op het gebrek aan relevantie van de zoekresultaten. Het is dan ook belangrijk voor Europeana dat de gegevens van hoge kwaliteit zijn. Instellingen voor cultureel erfgoed spelen op dit gebied een centrale rol en zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van de verstrekte inhoud en metadata. De huidige strategie van Europeana is erop gericht de kwaliteit van de gegevens te verbeteren en de bestaande (en aangeleverde) inhoud op Europeana interessanter en waardevoller te maken voor eindgebruikers en hergebruikers.

2.2. Doeltreffendheid

Europeana doet het op bepaalde punten goed, maar voor andere punten is er nog veel ruimte voor verbetering.

De verstrekking van gemeenschappelijke normen en beste praktijken en de bevordering van open culture gegevens worden beschouwd als enkele van zijn belangrijkste verwezenlijkingen. De gemeenschappelijke oplossingen en publicatiekaders van Europeana zijn overgenomen door instellingen voor cultureel erfgoed.

De vele betrokken gebruikersgroepen hebben echter gewezen op zwakke punten in de technische infrastructuur (met inbegrip van de aggregatie-infrastructuur) en in de functionaliteit van het platform in termen van meertaligheid, zoek- en filtermogelijkheden in het portaal en de API's en de kwaliteit van de gegevens.

Europeana is gericht op een breed publiek, zoals instellingen voor cultureel erfgoed, professionals op het gebied van cultureel erfgoed, onderzoekers, de onderwijssector, professionals in de creatieve sector en het grote publiek. De diversiteit van de gebruikers en hun verschillende interesses in Europeana vormen een uitdaging om met de juiste focus aan de behoeften van elke gebruikersgroep te voldoen.

Hoewel de gecureerde inhoud op het platform op een of meer gebruikersgroepen gericht kan zijn, voldoen de zoekfunctionaliteiten, met name het gebrek aan geavanceerde filtermogelijkheden om een zoekopdracht te verfijnen en het gebrek aan relevantie van de zoekresultaten, niet aan de verwachtingen van de doelgroep. Een ander probleem is de meertaligheid van het portaal: het gebrek aan vertalingen van metadata en inconsistenties in de zoekresultaten bij het zoeken in verschillende talen.

Europeana is niet erg doeltreffend geweest wat betreft het bereiken van burgers die over het algemeen niet op de hoogte zijn van het bestaan ervan, ondanks succesvolle activiteiten zoals de collectiedagen die in het teken stonden van de Eerste Wereldoorlog.

Ondanks deze tekortkomingen is een van de belangrijkste verwezenlijkingen van Europeana dat het gemeenschappelijke normen en oplossingen biedt, met name het datamodel van Europeana⁸, de internationale verklaringen inzake rechten⁹ en het publicatiekader van Europeana¹⁰. Deze zijn breed overgenomen in de cultureelerfgoedsector in Europa maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld in de Digital Public Library of America (DPLA).

2.3. Efficiëntie

Over het algemeen kan de efficiëntie van Europeana beter.

Het initiatief om een breed ecosysteem van aggregatoren en instellingen voor cultureel erfgoed op te bouwen is een succes, maar de grootste uitdaging ligt in de efficiëntie van het complexe aggregatieproces.

De **huidige aggregatiestructuur** is gebaseerd op nationale en domeinaggregatoren, die gegevens van 3 700 instellingen indienen. In het bijzonder werken de bijdragende

⁸ <https://pro.europeana.eu/resources/standardisation-tools/edm-documentation>.

⁹ <http://rightsstatements.org/en/>.

¹⁰ <https://pro.europeana.eu/post/publishing-framework>.

instellingen samen met aggregatoren die hun gegevens harmoniseren en bij Europeana indienen. Het gaat hier echter om een complexe workflow waarbij de publicatie en bewerking van gegevens in veel gevallen wordt beïnvloed door vertragingen of door communicatieproblemen tussen de betrokken partijen. Het gebrek aan instrumenten voor het bewerken van de metagegevens leidt ertoe dat grotere algemene inspanningen nodig zijn om kwaliteitsvolle gegevens te verstrekken. Er zijn ook gevallen waarin instellingen die hebben bijgedragen via door de EU gefinancierde projecten die inmiddels zijn afgerond, over beperkte middelen beschikken om hun gegevens bij te werken, met name in landen waar er geen nationale aggregatoren zijn.

Ook bij de **financieringsregeling** zijn er uitdagingen op het gebied van efficiëntie geweest. Ondanks de inspanningen van de Commissie, de lidstaten en de Europeana Foundation (exploitant van het centrale dienstenplatform) bleek het op subsidies gebaseerde financieringsmodel (dat cofinanciering vereiste) ongeschikt om de kerndiensten in stand te houden. In de conclusies van de Raad van 2016 werd de lidstaten verzocht hun financiële bijdragen aan Europeana voort te zetten totdat de Commissie haar steunregeling geleidelijk heeft omgezet van een subsidiemodel in een aanbestedingsmodel dat alle kosten van kerndiensten zou kunnen dekken. Deze verschuiving vond plaats in september 2017.

Ondanks de bovengenoemde beperkingen is Europeana er met name in geslaagd een breed **ecosysteem** of netwerk op te bouwen van nationale en domeinaggregatoren en instellingen voor cultureel erfgoed die een sleutelrol hebben gespeeld bij het bevorderen van de toegang tot Europa's digitale culturele erfgoed.

2.4. Coherentie

Europeana is coherent met en sluit goed aan bij het bredere beleid en de prioriteiten van de EU en is tegelijkertijd coherent met de nationale strategieën van de EU-lidstaten.

De evaluatie bevestigt de coherentie van Europeana wat EU-beleid betreft, overeenkomstig de mededeling van Göteborg van november 2017¹¹. Het Europees Jaar van het cultureel erfgoed 2018 wordt beschouwd als de gelegenheid om te laten zien hoe digitale instrumenten de toegang tot cultureel materiaal en culturele mogelijkheden kunnen verruimen en om initiatieven zoals Europeana – dat de digitale toegang tot cultureelerfgoedmateriaal dat in het bezit is van bibliotheken, archieven en musea bevordert – in de kijker zetten. Het sluit ook aan bij de nationale strategieën voor het digitaliseren en online toegankelijk maken van cultureelerfgoedmateriaal van de EU-lidstaten. Europeana biedt tot op zekere hoogte een oplossing voor de uitdagingen waarmee de EU-lidstaten worden geconfronteerd bij het digitaliseren van cultureel erfgoed en het transformeren van de toegang tot cultuur. Het werk dat in het kader van Europeana wordt geleverd op het gebied van bijvoorbeeld normen, instrumenten en open toegang wordt als nuttig beschouwd in alle sectoren die door digitale transformaties worden beïnvloed, ook al zijn niet alle belanghebbenden het eens met de specifieke voorgestane oplossingen.

---

¹¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur – Bijdrage van de Europese Commissie aan de bijeenkomst van de leiders in Göteborg op 17 november 2017 (COM/2017/0673 final).

2.5. EU-meerwaarde:

Europeana heeft toegevoegde waarde gecreëerd door een belangrijke rol te spelen in de digitale ontwikkeling van de cultureelerfgoedsector in Europa. Daarnaast heeft Europeana bijgedragen tot de versterking van een gevoel van gedeelde geschiedenis en identiteit onder de Europeanen.

Het Europeana-initiatief is van cruciaal belang geweest voor het versterken van grensoverschrijdende samenwerkings- en normalisatieactiviteiten met als overkoepelende doelstelling het gebruik van normen bij het digitaliseren van cultureel materiaal en het delen van gedigitaliseerd cultureel materiaal in heel Europa te bevorderen. Initiatieven op nationaal niveau met betrekking tot de standaardisering van metadata of het opzetten van nationale portalen in een aantal lidstaten zouden zonder Europeana niet hebben plaatsgevonden. De betrokkenheid van Europeana is ook van vitaal belang geweest voor de bevordering van open culturele gegevens. In de antwoorden op de openbare raadpleging wordt de betrokkenheid van Europeana bij het bevorderen van open cultuur/metadata beschouwd als de activiteit die het meest (82 %) heeft bijgedragen tot het vooruithelpen en faciliteren van het werk van de instellingen voor cultureel erfgoed.

Europeana heeft ook bijgedragen tot de verspreiding van een gevoel van gedeelde geschiedenis en identiteit door middel van zijn thematische collecties en participatieve campagnes, zoals de campagne over Eerste Wereldoorlog, waarbij individuele verhalen in een bredere Europese context aan elkaar werden gekoppeld, en meer recentelijk de migratiecampagne.

3. RICHTSNOEREN VOOR DE TOEKOMSTIGE ONTWIKKELING VAN EUROPEANA

Rekening houdend met de resultaten van de evaluatiestudie en de analyse van toekomstige opties door het panel van deskundigen met betrekking tot de toekomstige waardepropositie van Europeana¹², zal de Europese Commissie zich inspannen om Europeana om te vormen tot een hoofdrolspeler in het pan-Europese netwerk van Digital Creative and Innovation Hubs voor de digitale transformatie van instellingen voor cultureel erfgoed.

De analyse van de Commissie is gebaseerd op de belangrijkste sterke punten van Europeana en op de noodzaak om de tekortkomingen ervan, die in de evaluatie naar voren zijn gekomen, te verhelpen, waarbij rekening wordt gehouden met opkomende trends en ontwikkelingen in de sector van het digitale culturele erfgoed.

3.1. Toepassingsgebied

Het toekomstige toepassingsgebied van Europeana zal voornamelijk gericht zijn op **de behoeften van de belangrijkste belanghebbenden in de cultureelerfgoedsector, met name de instellingen voor cultureel erfgoed**, die door het initiatief moeten worden ondersteund en gestuurd bij hun inspanningen om de digitale transformatie tot stand te brengen. Europeana zal zijn banden met de instellingen voor cultureel erfgoed versterken door waarde te creëren uit de volgende werkterreinen.

---

¹² EU Bookshop: Study on the 'Evaluation of Europeana and orientations for its future development, following adoption of Council Conclusions by EYCS Council on 31/05/2016' (SMART nr. 2016/0100).

i) De **versterking van het technische centrale platform** van het initiatief, dat een krachtige en betrouwbare basis biedt om instellingen voor cultureel erfgoed te ondersteunen, met name:

- een technische infrastructuur en geavanceerde instrumenten waarmee culturele instellingen inhoud en metadata van hoge kwaliteit gemakkelijk toegankelijk kunnen maken voor Europeana (aggregatie-infrastructuur en -diensten);
- de vindbaarheid van digitaal cultureel materiaal aanzienlijk verbeteren;
- gebruikers meer mogelijkheden bieden om inhoud in meerdere talen te verkennen, ervan te genieten en te hergebruiken, ongeacht de oorspronkelijke taal van het culturele materiaal;
- de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de aangeboden informatie en diensten behouden.

ii) Voorts is de Commissie van mening dat het Europeana-initiatief moet draaien om de **versterking van de positie van cultureelerfgoedgemeenschappen** in de lidstaten. Europeana moet gegevensverstrekkers en -aggregatoren substantiële ondersteuning bieden met het oog op een efficiënte opname en bewerking van gegevens. De Commissie acht de lokale, nationale en domeinaggregatoren van essentieel belang voor het Europeana-initiatief en is van mening dat hun rol als intermediairs tussen culturele instellingen actief moet worden ondersteund door de lidstaten en het initiatief.

iii) De Commissie is van mening dat het initiatief het potentieel van dergelijke inhoud moet laten zien door middel van **gecureerde en meertalige collecties, tentoonstellingen en virtuele galerijen op basis van gegevens van hoge kwaliteit**, waardoor een reeks thema's kan worden gecreëerd die het Europese verhaal en de Europese dimensie versterken.

iv) Daartoe moet Europeana opnieuw nadenken over de infrastructuur die nodig is voor de ontwikkeling en verwerking van slimme inhoud om **zijn digitale aanbod te verbeteren** door gebruik te maken van verschillende **op kunstmatige intelligentie gebaseerde benaderingen**, natuurlijke-taalverwerking en **big data** (grote hoeveelheden gegevens) om de creatie, het beheer en de presentatie van inhoud en metadata zoveel mogelijk te automatiseren. Europeana moet de **ontwikkeling van normen, instrumenten en diensten** om digitale inhoud verder te verrijken, te verfijnen en te automatiseren actief volgen en uitvoeren. Op die manier kan slimme inhoud worden gecreëerd die **kan worden hergebruikt in andere sectoren**, zoals de onderwijs-, onderzoeks- of creatieve sector.

v) Europeana moet ook de **ontwikkeling van normen, gemeenschappelijke oplossingen en beste praktijken** in de sector van het digitale culturele erfgoed blijven stimuleren en moet als katalysator en innovator fungeren voor de digitale transformatie van de instellingen voor cultureel erfgoed.

In een dergelijke context is het van vitaal belang dat Europeana en zijn netwerk van aggregatoren, instellingen en professionals samen vormgeven aan de digitale transformatie van de cultureelerfgoedsector door samenwerking tussen instellingen en professionals te bevorderen, wat de ontwikkeling van gerelateerde deskundigheid en competenties ten goede zal komen. Dit draagt bij tot de **capaciteitsopbouw van instellingen voor cultureel erfgoed** en zorgt ervoor dat zelfs de kleinste instellingen de kans krijgen om de digitale transformatie te omarmen.

3.2. Financiering

Europeana zal in het kader van de CEF (financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen) verder worden gefinancierd via een mix van subsidies en aanbestedingen tot het einde van het huidige meerjarig financieel kader. Terwijl de kerndiensten zullen worden gefinancierd via aanbestedingen om de stabiliteit van de verleende dienst te waarborgen, zullen de financiële subsidie-instrumenten worden gebruikt om culturele instellingen te ondersteunen teneinde bij te dragen aan Europeana.

In het kader van het volgende meerjarig financieel kader (COM(2018) 321 final) heeft de Commissie voorgesteld Europeana te financieren in het kader van het **programma Digitaal Europa**, dat gericht zal zijn op de versterking van de capaciteitsopbouw van diverse sectoren en de vlaggenschipprojecten in deze sectoren die gebruikmaken van deze capaciteitsopbouw.

De werkzaamheden in het kader van dit programma zullen worden aangevuld met onderzoeks- en innovatieactiviteiten in Horizon Europe op het gebied van digitalisering van monumenten en locaties van cultureel erfgoed, automatische interpretatie van cultureel erfgoed en virtuele musea.

3.3. Beheer

Het beheermechanisme zal onder auspiciën staan van de Expert Group on Digital Cultural Heritage and Europeana (DCHE – deskundigengroep inzake digitaal cultureel erfgoed en Europeana) van de Commissie. De leden van deze groep vertegenwoordigen de lidstaten en werken met de Commissie samen op het gebied van digitalisering, onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring.

De inbreng van de DCHE in de Europeana-strategie zal zorgen voor een sterkere betrokkenheid en een steeds actievere deelname van de lidstaten en de culturele instellingen.

Daarnaast zal de DCHE worden bijgestaan door een subgroep van deskundigen die zal worden geselecteerd op basis van een oproep tot het indienen van blijken van belangstelling. Zij krijgen de opdracht om realistische, innovatieve en toekomstgerichte adviezen en oplossingen te verstrekken, rekening houdend met de verschillende behoeften van de doelgroepen en belanghebbenden van Europeana.

4. CONCLUSIES

Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat **de Europese meerwaarde van Europeana algemeen wordt gewaardeerd door instellingen voor cultureel erfgoed in de hele EU**. Uit de evaluatie is ook gebleken dat Europeana op basis van de gemengde maar enthousiaste feedback van de respondenten **een relevant initiatief is, niet alleen voor de instellingen maar ook voor de Europese burgers**. Europeana heeft de Europese culturele instellingen bijeengebracht, waardoor zij kunnen samenwerken en hun materiaal kunnen delen. Dit heeft niet alleen geleid tot de uitwisseling van beste praktijken op het gebied van gemeenschappelijke normen, maar heeft ook bijgedragen tot de vorming van een Europees netwerk van gegevenspartners, aggregatoren en professionals op diverse gebieden die de capaciteitsopbouw en de uitwisseling van expertise hebben gestimuleerd.

De evaluatie vormt een keerpunt, 10 jaar na de oprichting van Europeana, met een aantal verwezenlijkingen en tekortkomingen zoals hierboven beschreven. **Europeana moet zijn toegevoegde waarde voor de cultureelerfgoedsector vernieuwen**, bijvoorbeeld via capaciteitsopbouw, instrumenten voor de verstrekking en verrijking van inhoud en metadata van hoge kwaliteit, een efficiënte infrastructuur voor gegevensverstrekking en permanente ondersteuning. Daartoe zal de Commissie Europeana en zijn netwerk van aggregatoren, instellingen en professionals blijven steunen in hun inspanningen voor de digitale transformatie van de cultureelerfgoedsector.